

LAUSUNTOPALVELUN VASTAUS

Rantasalmen kunta

Lausunto: Kuntien peruspaikkatietojen pysyvä säilytys

Viite: VN/6466/2026 - Lausunto asetusuonnoksesta Oikeuspalveluviraston toimipaikoista

Vastaanottaja: Oikeusministeriö

1. Tausta ja suhde aiempaan lausuntoon Oikeuspalveluvirastolle

Rantasalmen kunta on antanut lausunnon Oikeuspalveluviraston esityksestä toimistorakenteen ja toimipaikkaverkoston muuttamiseksi hankkeen OM025:00/2026 lausuntokierroksella (13.5.–11.6.2026). Tässä lausunnossa kunta toistaa tuon lausunnon keskeiset kannat ja täsmentää niitä nyt käsiteltävänä olevan asetusuonnoksen näkökulmasta.

2. Kunnan keskeinen kanta

Rantasalmi on noin 3 200 asukkaan kunta Etelä-Savossa. Väestörakenne on vahvasti ikääntynyt, mikä heijastuu erityisesti edunvalvonta- ja oikeusapupalvelujen tarpeeseen. Edunvalvonnan asiakkaat ovat tyypillisesti juuri niitä henkilöitä, joille pitkät välimatkat tai heikentynyt toimintakyky tekevät kaupunkien toimipisteissä asioinnin vaikeaksi tai mahdottomaksi.

Kunta ei vastusta toimipaikkaverkoston supistamista sinänsä eikä edellytä verkoston säilyttämistä nykyisessä laajuudessaan. Kanta perustuu siihen, että supistamista on kompensoitava kehittämällä etäasiointia ja tuomalla palveluja yhteispalvelun kautta saavutettaviksi. Oikeusturvan on toteuduttava tasapuolisesti myös maaseutukunnissa.

Rantasalmen kannalta lähimmät toimipaikat ovat ehdotuksen mukaan Mikkeli ja Savonlinna. Kunta pitää tärkeänä, että näissä toimipaikoissa on riittävät resurssit palvella myös lähikuntien asukkaita ilman kohtuuttomia jonotusaikoja.

3. Asetusuonnosta koskevat kannanotot

Asetusuonnoksessa todetaan, että toimistot voivat ottaa asiakkaita vastaan myös muualla kuin asetuksessa mainituissa toimipaikoissa. Kunta pitää tätä kirjausta tärkeänä. Jotta kirjaus johtaa todelliseen palveluun eikä jää muodolliseksi mahdollisuudeksi, Oikeuspalveluviraston tulossopimukseen tulisi sisällyttää tavoitteet liikkuvien palvelupisteiden tai säännöllisten palvelupäivien järjestämisestä maaseutukuntiin.

Valtaosa lakkautettavista toimipaikoista on ollut ajanvarausperusteisia pisteitä ilman vakituista henkilöstöä. Silti niillä on ollut käytännön merkitys erityisesti iäkkäille ja autottomille kuntalaisille. Kunta esittää, että lakkautettavien pisteiden osalta selvitetään, voidaanko palvelu järjestää jatkossa yhteispalvelulain mahdollistamien järjestelyjen kautta.

Talous- ja velkaneuvontatoimistojen integroiminen Oikeuspalveluvirastoon 1.1.2027 lukien on sinänsä kannatettava ratkaisu. Palvelujen kokoaminen saman organisaation alle voi parantaa asiakkaan saamaa kokonaisvaltaista tukea. Edellytyksenä on, ettei integrointivaihe heikennä palvelujen alueellista saavutettavuutta väliaikaisesti.

4. Etäasiointi ja yhteispalvelu

Kunta toistaa aiemmassa lausunnossaan esittämänsä: valtiolla on velvollisuus kehittää etäasiointipalveluja siten, että ne ovat aidosti kaikkien käytettävissä. Videovälitteinen asiointi on monelle asiakkaalle toimiva vaihtoehto lähipalvelulle, mutta se edellyttää riittävää teknistä tukea ja yhteismahdollisuuksia. Rantasalmen kunta on valmis edistämään yhteispalvelun kehittämistä alueella yhteistyössä Oikeuspalveluviraston kanssa.

Yhteispalvelupisteissä tapahtuva asiointi myös videovälitteisesti tulisi nostaa järjestelmälliseksi osaksi Oikeuspalveluviraston palvelumallia, ei yksittäiseksi poikkeusratkaisuksi. Sama tarve koskee muitakin valtion lähipalveluja, kuten Digi- ja väestötietoviraston palveluja.